

EKONOMİ POLİTİK

Erinç Yeldan, 25 Aralık 2019

İnsan Onuruna Yakışır Asgari Ücret

Toplantılar, istatistikler, verilerin değerlendirilmesi, uzadıkça uzuyor; asgari ücret belirleme komisyonunun çalışmaları sürüp gidiyor. Oysa işin özüne incek olursak:

“Asgari ücret, işçi ve ailesinin günün ekonomik ve sosyal koşullarına göre insanca yaşamasını mümkün kılacak, insanlık onuruyla bağdaşacak bir ücrettir. Bu yönüyle asgari ücret insanın yaşaması ve varlığını sürdürmesi için gerekli gelir kaynağıdır”.

Bu uyarıcı sözler üç işçi konfederasyonunun –Türk İş, DİSK ve Hak-İş’in, 20 Aralık tarihinde ortaklaşa yayınladıkları basın açıklamasından alıntılandı. Emegün örgütleri altını çizerek vurguluyor: *“uluslararası düzenlemelerde asgari ücretin amacı, emekçinin aşırı düşük ücretlere karşı korunmasıdır. Ülkemizde de asgari ücreti yasal olarak belirlemenin temelinde bu amaç bulunmaktadır.”*

Nitekim, 4857 sayılı İş Yasası çerçevesinde asgari ücret, *“işçilere normal bir çalışma günü karşılığı olarak ödenen ve işçinin gıda, konut, giyim, sağlık, ulaşım ve kültür gibi zorunlu ihtiyaçlarını günün fiyatları üzerinden asgari düzeyde karşılanmasına yetecek ücret”* olarak tanımlanmaktadır. Dolayısıyla, AKP ekonomi idaresi ve sermaye kesiminin sözcüleri tarafından öne sürüldüğü üzere, asgari ücretin Türkiye’nin dış satım pazarlarında rekabetçiliğini törpüleyeceği ya da içinde bulunduğumuz iktisadi kriz koşullarını ağırlaştıracağı gerekçesiyle daha düşük düzeylere çekilmesi gerektiği savları hem gerçek dışı, hem de yasanın özüne aykırıdır. Gerçek dışıdır, zira Türkiye’de asgari ücretin düzeyi zaten gerek OECD, gerekse de çoğu AB ülkesinin ortalamalarının çok gerisindedir. Örneğin OECD verilerine göre, asgari ücretin satın alma gücü açısından Türkiye OECD ülkeleri arasında on sekizinci sırada yer almaktadır; AB ülkeleri satın alma gücü paritesine göre Türkiye’nin 2 – 2.5 misli yüksek asgari ücrete sahiptir.

Kaldı ki Türkiye’nin içine sürüklendiği ekonomik ve sosyal krizin ana nedeni asgari ücretin, ya da genel olarak ortalama ücret düzeyinin yüksek olması değil, bizzat AKP ekonomi idaresi tarafından uygulanmakta olan ve ulusal ve uluslararası finans şebekesi tarafından da coşkuyla desteklenen spekülâtif-yönlü, rantiyer tipi ahabap çavuş kapitalizmine dayalı çarpık, dışa bağımlı büyüme stratejisidir. Türkiye’yi sıcak para akımlarına bağımlı kılan ve ulusal ekonomimizi bir ithalat cennetine çevirmeyi amaçlayan bu tercih sonucunda Türkiye dışarıdan sermaye girişleri olduğunda büyüeyebilen, aksi durumda kriz sürüklenen bir ekonomiye dönüştürülmüştür.

Türkiye işgücü piyasalarında hemen her düzeydeki ücretler doğrudan doğruya asgari ücret tarafından belirlenmektedir. **Aziz Çelik** hocanın bu hafta sonu Birgün gazetesindeki söyleşisinde de vurgulandığı üzere, *Türkiye bir asgari ücretliler toplumdur.* DİSK Araştırma Dairesi (DİSK-AR) araştırmacılarının TÜİK ve SGK yıllıklarına dayanarak yaptıkları hesaplamalara göre Türkiye’de 2017 itibarıyla asgari ücret altında ücret alanların

sayısı 1.8 milyon ve asgari ücret alanların sayısı 6.7 milyon olmak üzere asgari ücret ve altında ücretle çalışanlar yaklaşık 8.5 milyondur. Bu rakam toplam çalışanların yüzde 43'üne denk düşmektedir.

Türkiye'de ücret düzeyinin düşüklüğü sorununun bir başka boyutu ise cinsiyet eşitsizliğine dayalı toplumsal sömürü ilişkilerinde yatmaktadır. DİSK-AR tarafından sunulan *Türkiye'de Kadın İşçi Gerçeği* çalışması cinsiyete göre asgari ücret düzeylerine ilişkin farklılıkların boyutunu sergilemektedir. Buna göre, 2017 itibariyle, asgari ücret altı ücret alan kadınların oranı yüzde 22 iken, erkeklerin oranı yüzde 13'te kalmaktadır. Söz konusu fark, daha çok kadın emeğinin yoğun olduğu "büro işleri" ve "sağlık hizmetleri" gibi sektörlerde yüzde 46 ve yüzde 41 düzeyine yükselmekte; daha genel bir ifadeyle *Türkiye'de ortalama ücretten uzaklaştıkça kadın ve erkek arasındaki ücret eşitsizliği artmaktadır.*

Üç işçi konfederasyonunun yukarıda değindiğimiz basın bildirisine geri dönelim: "*Asgari ücret, işçi ve ailesinin günün ekonomik ve sosyal koşullarına göre insanca yaşamasını mümkün kılacak, insanlık onuruyla bağdaşacak, bilimsel objektif yöntemler ve güvenilir verilerle tespit edilen taban ücreti olmalıdır. Asgari ücret bir pazarlık ücreti değildir*".